

Türkiye'den *Heracleum persicum* (Apiaceae) Türünün Uçucu Yağ Kompozisyonu

Ömer Kılıç¹, Nevzat Esim¹, Hayri Güneş²

¹Bingöl Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Bingöl

²Bingöl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Bingöl

Sorumlu yazar e-posta: omerkilic77@gmail.com

Giriş: Umbelliferae (Apiaceae) familyası Dünya'da 434 cins ve yaklaşık 3.700 tür, Türkiye'de ise 102 cins ve yaklaşık 465 tür ile temsil edilmekte ve bunların 130 tanesi endemik olup endemizm oranı 30% civarındadır. Buna ek olarak Apiaceae familyasındaki taksonların çoğunluğu sekonder metabolitler ve uçucu yağlar bakımından zengin olup apoptozis, karaciğer koruyucu, antibakteriyal, damar açıcı ve antitümör aktivitesi gibi etkilere sahiptir. Bu çalışma ile Bingöl ve çevresinde doğal yayılış gösteren *Heracleum persicum* bitkisinin kurutulmuş toprak üstü kısımlarının uçucu yağ içeriği, bileşimi ve bunların özelliklerinin araştırılması amaçlanmıştır. Böylece bu sahadaki bilgi birikimine katkı sağlanabileceği gibi doğal ürün olarak değişik amaçlarla yararlanma potansiyeli belirlenmiş olacaktır.

Gereçler ve Yöntemler: Bu çalışmada Bingöl'den doğal habitatında toplanmış olan *Heracleum persicum* türünün kurutulmuş olan toprak üstü kısımlarının uçucu yağ kompozisyonu ilk defa HS-SPME/GC-MS yöntemi ile araştırılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmanın sonucunda % 90.24'lük toplam yağ miktarından otuz beş bileşen tespit edildi ve bu bileşenlerden β -osimen (28.95 %), limonen (20.84 %) ve terpinolen (8.87 %) ana bileşenler olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Tartışma: Sonuçta, *Heracleum persicum* türünün kemotipleri β -osimen / limonen ve terpinolen olarak belirlenmiş ve ayrıca bu bitkinin uçucu yağ miktarı ve çeşitli kimyasal içeriği bakımından oldukça zengin olduğu tespit edilmiş ve bu bitkinin çok amaçlı kullanılması için önemli sonuçlar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Apiaceae, *Heracleum*, Uçucu yağ, Kemotip, β -osimen, Limonen